

TISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok vis-
 szaadására nem vállal felelősséget. Előfizetések és hirdetések kiadói hivatalos intézményeké.

Fiumében fellázadtak a horvát ezredek.

Budapest, október 23. (Saját tudósítónktól.) A képviselőház mai ülésén Balla Aladár képviselő óriási izgalmat keltve bejelentette, hogy Fiumében ma délelőtt a horvát ezredek fellázadtak, megostromolták a kaszárnyákat, az ott levő magyar honvédeket lefegyverezték, a vasuti sineket felszedték, megszállták a törvényszéket, a főügyészt foglyul ejtették. Fiume utcáin véres összeütközések voltak, a rendőrség és a hatóságok tehetetleneknek bizonyultak. A kormánybiztos katonai segítséget kért, de eddig nem kapott. A bejelentés a képviselőházban leirhatatlan izgalmat keltett, az elnök az ülést felfüggesztette. Az ülést este 9 órakor az egyre fokozódó izgalom miatt még nem lehetett újból megnyitni. A Károlyi-párt a kormányazonnali lemondását követeli.

Együtt a nemzet és király.

A királyi pár Debrecenben.

Csillag esik, föld reng, jöttére csudáknak . . . Mintha ezen verses beszédet a mai időkre is írta volna egykor Arany János.

Mert ma csakugyan reng a föld. És csudák történnek szemünk láttára. Mert ime, lehet-e mámorítóbb, örvendesebb csudatörténet, mint az, hogy amit egy másik nagy írónk, Jókai Mór a „Jövő század regényében” megálmodott, az most élő valósággá lett: megszületett az önálló független Magyarország. — Ausztriától való különválásunk befejezett valóság lett, de nem úgy, mint 1848—49-ben, csak egyoldalúan, hanem most a koronás király hozzájárulásával.

IV. Károly királyunk szakított azzal az osztrák öszbirodalmi elmélettel, mely az osztrák császári hatalmat mindig konokul Magyarországra is kiterjedővé akarta tenni. Károly király koronázásakor s azóta mindig minden intézkedésével megtett mindent, ami nehéz helyzetében megtehető volt, hogy Magyarország végre önálló, független állammá legyen. Most igazán legelső magyar ember a király.

A legelső magyar ember és felséges hitvese tegnap ismét Magyarországon jártak, Debrecen tüntették ki látogatásukkal.

Biharvármegye és Nagyvárad is részt vettek azon az ünnepélyes fogadtatáson, melyben Debrecen és Hajdumegye részesítették a királyi párt. Ez az ünnep nemcsak a szomszéd vármegyéé volt, részt vettünk benne mi is, az első küldöttséget, a katolikus papságot Nagyvárad püspöke, gróf

Széchenyi Miklós vezette a magyar király elé — ez a királyi látogatás szól a tiszántuli egész magyarságnak.

Ez a látogatás előfutárja annak az örvendetes ténynek, mely, hir szerint, nemsokára be fog következni: hogy a királyi család állandó tartózkodási helye Magyarország lesz. Nehéz idők közepette, de valahára egymásra találtak a nemzet és a király s négyszáz év félreértéseit feledve, egyesült erővel fognak a nagy és sürgős munkához: a világháború förgetegéből kiemelkedő új Magyarország megvívhatlan bástyáinak felépítéséhez. Ezek a bástyák sziklánál szilárdabb alapon fognak épülni: a nemzet és a király egyetértésén.

*

A debreceni ünnepről tudósítónk a következőket telefonálja:

A királyi pár délelőtt 10 órakor megérkezett. Ünnepele Debrecen. Amit a háborus viszonyok csak megengednek pompában, díszben, virágban, zászlóban, azt mind a felségek lábai elé rakta hódolata kifejezéséül.

A megérkezés.

Gróf Zichy Aladár, báró Sztterényi József és herceg Windischgrätz Lajos miniszterek már előbb megérkezve, a katonai parancsnokok és küldöttségekkel együtt fogadták a királyi párt. Őfelségeik elléptek a diszszázad előtt s azután a Petőfi-téren felállított diszszátorhoz vonultak, hol a dalárda a Hymnuszt énekelte el. Itt üdvözölték a Felségeket Márk Endre polgármester és Pákozdy Sándor, Hajdumegye főispánja, mire a király a következő beszédet mondotta:

— Debrecen város polgármestereinek szavaival válaszolok: Nekem régi vágyam teljesült, midőn körükbe érkeztem, hogy Debrecen és Hajdumegye közönségével közvetlenül érintkezhessem. Szívből viszonzom hazafias és hű üdvözlésüket s a királynéval együtt lelkem mélyéből köszönöm, hogy itt megjelentek és alkalmat adtak, hogy mint koronás király beszéljek magyar népemhez. Nehéz időket élünk, ezt mindnyájan érezzük, együtt küzdünk, de felélénkül a lelkem minden reménye, ha hű magyar népemre gondolok, mely ezer éven át minden veszéllyel és sorscsapással dacolva, győzelmesen küzdött le a legnagyobb világesemények hatásait is. Adják át kérem Debrecen és Hajdumegye lakosságának legmelegebb üdvözlésüket. Ne feledjék, hogy mikor a nemzet és királya egyetért az igazság és hazaszeretet útján, mindenkor és mindenütt megtudta őrizni tekintélyét és hatalmát. Magyarország új fejlődés előtt áll s mindnyájan azon leszünk, hogy országunk, szeretett magyar nemzetem boldogságának biztos alapjait vethesse meg.

Ő Felsége válasza után a polgármester bemutatta a városi tanács tagjait, az alispán pedig bemutatta a vármegye főjegyzőjét, főügyészét, árvaszéki elnökét és tiszti főorvosát. Ez alatt Debrecen város hölgyei a Királyné Ő Felségének virágcsokrot nyújtottak át.

A csokor átnyújtása közben az énekkar a Szózatot énekelte, melynek elhangzása után Ő Felségeik a város ötös díszfogatán, a kíséret pedig a rendelkezésre álló udvari fogatokon a Petőfi-téren, Hunyadi- és Ferenc József-utcán végig a város székházába vonultak, melynek ablakából Őfelségeik a lovasbandérium tisztelgéseit nézték végig.

Küldöttségek.

Ezek után a küldöttségek fogadtatása kezdődött.

Először gróf Széchényi Miklós, v. b. t. t. megyéspüspök vezette Ófelségeik elé a római, katolikus és görög katolikus egyházak küldöttségét.

Az egyházfejedelem a következő beszéddel tolmácsolta a papság hódolatát.

Császári és királyi Felségek!

Legkegyelmesebb királyunk és királynénk!

Boldognak vallom magam, hogy amikor Felségtek egyházmegyém területén megjelenni méltóztattak, én mutathatom be Felségteknek a katolikus papság hódolatát.

Szent vallásunk azt tanítja, hogy a királyi méltóság nemcsak azért első és legfőbb, mert alkotmányunk és törvényeink ezt így biztosítják, hanem mert mint minden hatalom, úgy a királyi is, Istentől való. De alig van nemzet a világon, amelynek királyságát, királyainak a tekintélyét az egyház annyi gonddal ápolta, áldotta és védelmezte volna, mint a mi királyságunkét. Nincsen nemzet, melynek koronáját a vallás, a történelem, a nemzeti kegyelet annyira a szentség aureolájával vette körül, mint a mi szent koronánkat. Szent mindannyiunk előtt a korona, mert az egyház szent királynak adta; szent, mert első királyunk a magyarok Nagyszonyának szentelte; szent minden magyar ember előtt, mert a király és a nemzet minden jogának és kötelességének hordozója és záloga.

Alattvalói hódolattal viselteltünk ezen szent koronával ékesített király iránt, a királyi család, a királyi ház iránt és ebben a hódolatban, tiszteletben, ragaszkodásban sem jó, sem balsorsban sohasem fog megingatni.

Alázattal kérjük Felségteket, méltóztatassanak kegyesen tudomásul venni azt a kijelentésünket, hogy ezeket az érzelmeket nemcsak mi tápláljuk, akik itt Felségtek előtt megjelenhettünk, hanem hogy szent kötelességnek tartjuk ezeket az érzelmeket gondjainkra bizott hiveknek a lelkébe ültetni, azokban táplálni és növelni.

Felségtek számíthatnak a katolikus papságra mindenkor, de különösen a mai nehéz időkben.

A mai kor nagy megpróbáltatásai, azok a nagy feladatok, amelyek megoldása Felségedre és a nemzetre várnak, egy nagy kötelességet rónak ránk és ez az: minden eszközt felhasználva, minden erőt és így a vallásos életből meritett nagy lelki-erőt is összpontosítva, odatörekedjünk, hogy egy szívvel, egy lélekkel együtt működjék a nemzet és a király. Ennek a kötelességnek a teljesítését meg fogja nekünk könnyíteni Felséged bölcs előrelátása és hűségese népei iránt való szeretete.

Vallásos lelkünk egész belsőségével kérjük a királyok Királyát, hogy áldja meg Felségteket. Hazaszeretettünkkel meghozunk minden áldozatot sokat szenvedett hazánkért, dinasztikus hűségünkkel rendületlenül ragaszkodunk a királyi házhoz és osztatlan lelkesedéssel kívánjuk, hogy éljen a király, éljen a királyné, éljen a királyi család!

Az uralkodó a püspök beszédére a következő szavakkal válaszolt:

Igaz örömmel fogadom a római, valamint a görög katolikus papság hódolatát a legmelegebb köszönettemmel viszonzom szent hitüktől és hazafias szellemtől áthatott üdvözlőtüket.

Kérem, legyenek meggyőződve arról, hogy mint apostoli királyuk, az egyház javát ép úgy szívemen viselem, mint önök. A Mindenható áldása legyen önökkel és minden törekvéseikkel.

Sorba jöttek a református, evangélikus, a két izraelita hitközség, majd a katonai helyőrség tisztikara, a megyék küldöttsége. Ezt követték a bírák, állami hivatalok, a debreceni m. kir. tudományegyetem, gazdák és iparosok és végül a jótékonyági és kulturális egyletek hódoló küldöttsége.

Evvel a fogadtatások véget értek és a királyi pár fogatára szállva kíséretével együtt — programon kívül — a Szent Anna-utcai katolikus templomba hajtatott, melynek kapujában Széchényi Miklós gróf nagyváradi megyéspüspök várta a felségeket. A szentmise rövid ideig tartott s néhány perc múlva a király és királyné, miután még pár barátságos szót váltottak Széchényi Miklós püspökkel, kocsijukon visszatértek a városházára.

Udvari ebéd.

Déli fél 4 órakor udvari ebéd volt a debreczeni kaszinó helyiségében.

A királyi ebéden a váradiak közül hivatalosak voltak gróf Széchényi Miklós megyéspüspök, Malatinszky Lajos főispán, Brém Lőrinc kanonok és Rimler Károly polgármester.

Ebéd után Ófelségeik cercle-t tartottak.

Kellemes feltűnést keltett Ófelsége hosszúságú beszéde a váradi püspökkel. Sajnálatát fejezte ki, hogy nehezen tud Váradra jönni, de megismételte többször az ígérését, hogy szent László lovasszobra felavatására okvetlen eljönnek.

Délután fél 2 órakor Ófelségeik és kíséretük a kaszinó épületétől kocsikon a Ferenc József uton át a református nagytemplomhoz mentek, melynek főbejáratánál Ófelségeik és kíséretük leszálltak a kocsikról és a nagytemplomba vonultak be az orgona hangjai mellett. A templomba Baltazár Dezső vezette be Ófelségeiket s bent ugyanő Ófelségeikre áldást mondott. Ezután az egyesített dalárdák a Király himnuszt énekelték.

A tudományegyetemnél.

A nagytemplomban a Péterfia utca felőli kapuján Ófelségeik távozva a Simonyi uton végig a Nagyköruton a Nagyerdőben levő magyar királyi tudományegyetemhez hajtottak.

Itt a vallás- és közoktatásügyi miniszter felkérésére Ófelségeik a mellette levő terembe vonulva, megtekintették az egyetem terveit.

Majd bevonultak a diszterembe és elfoglalták helyeiket.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter és a tiszántúli református egyházkerület elnökének gróf Dégenfeld József dr. főgondnok beszéde következett, melyekre Ófelsége együttesen válaszolt.

Ezután az épület udvarán elhelyezett katonai zenekar a Himnuszt játszotta.

Ezután kezdetét vette az első sub auspiciis Regis doktorrá avatás. A Rector Magnificus üdvözölte Ófelségeiket és a diszülést megnyitotta.

A dékán jelentette Ófelsége legkegyelmesebb engedélyét, hogy Nagy Zoltán sub auspiciis Regis államtudományi tudorrá avatassék.

A Rector Magnificus és Nagy Zoltán jelölt köszönetet mondott Ófelségének és a Rector Magnificus felszólította a jelöltet az eskü letételére. Az eskü letétele után felszólította a Rector a dékánt a felavatásra és a dékáni kézfogások után Nagy Zoltán felolvasta az előírt köszönetet.

Erre Ófelsége átadta Nagy Zoltánnak a gyűrűt, a Rector Magnificus pedig köszönetet mondott Ófelségeiknek és a diszülést berekesztette.

Délután fél 4 órakor Ófelségeik az egyetemről a kollégiumhoz hajtottak, hol dr. Baltazár Dezső református püspök fogadta Ófelségeiket és bevezette a kollégium első udvarába, ahol a tanuló ifjuság hódolatát mutatta be Ófelségeiknek, kik a 2-ik emeleten levő könyvtárba mentek és beirták neveiket az emlékkönyvbé.

Délután fél 5 órakor Ófelségeik és kíséretük kocsikon a városi Csokonai színházba mentek, hol hadijókonycélra művészestély volt.

A színházi előadás után Ófelségeik és kíséretük a pályaudvarra hajtottak és hosszabb tartózkodásra Gödöllőre mentek.

A királyi pár elutazása után csakhamar a külelöttségek is széteszültek.

Juszuf Szaid nem kap hirt hazulról.

Fezes kis törökünk, Juszuf Szaid kereskedelmibe jár Nagyváradon. Ezelőtt volt társa is, de az Kassára ment, most egyedül és árván rója a kövezetet.

Nemrég még érkeztek hírek hazulról, Törökországból. Hogy ott is meggazdagodtak a hadiszállítók, pénzük annyi, mint a polyva, egy cipő ára 1000 korona, de az meg se kottyan a felgazdagodott hadseregszállítónak, a többi ugyis mezitláb jár. Jönnék kis pénzek is, egyszer 800, egyszer 1000 koronák, jól esik a kis diáknak.

Juszuf Szaid gyűjtötte a pénzt s ennek köszönheti, hogy még nem jutott bajba. Már három hét óta nem jött semmi hír, se ujság se pénz hazulról. Aggódva nézi a jövőt.

— Rossz, rossz, mondogatja, mi lesz ebből? Muszáj volt nekünk a némettel menni? Hiszen ott semmit sem tudtak róla.

Még kapja a miniszteriumban a 120 koronáját ez a busz török ifju, egykedvű, kedves és árva, van kis pénze a kereskedelmi iskola igazgatójánál is, de nincs lakása. El kell hagyni mostani lakását, mert jobban fizet egy másik diák. Akinek van e derék, hozzánk tanulás céljából szakadt török ifju számára kis szobája vagy egy ágya, amiért fizet készpénzzel, írjon neki a kereskedelmi iskolába. Jó lakó, abstinens ez a kis fezes török, aki most bajba jutott.

Megalakult a magyar nemzeti tanács

Budapest, október 23. (Saját tudósítónktól.)

Ma éjjel a gróf Károlyi palotában meg fog alakulni a magyar nemzeti tanács.

Gróf Tisza István az általános választójog híve.

Budapest, október 23. (Saját tudósítónktól.) A képviselőház mai ülése alatt azon szünet közben, amikor Wekerle lemondását elhatározta, gróf Tisza István a képviselőház folyosóján kijelentette, hogy az események hatása alatt ő is az általános titkos választójog hívének vallja magát.

Szerbiát és Montenegrót kiűritjük.

Budapest, október 23. (Saját tudósítónktól.) A déli lapok jelentik: Az általános hadihelyzet, továbbá a béke előkészítésének számos tényezője okozza, hogy Szerbiát és Montenegrót a legközelebbi napokban minden valószínűség szerint kiűritjük. A kiűritéssel kapcsolatosan déli frontunk új helyezkedés céljára a Duna és Drina között fog felállni.

Clémenceau teljes megadásig folytatja a háborút.

Budapest, október 23. (Saját tudósítónktól.) A Telegraph Company jelenti Hágából: Clémenceau lapja, a Homme Libre írja, lehetséges, hogy a tárgyalások folytatódni fognak, tény azonban az, hogy a harcot tovább folytatjuk és bizonyosan azt tudjuk csak, hogy a harc mindaddig folytatódni fog, amíg ellenfeleink meg nem adják magukat.

Wilson nem követel hadikárpótlást.

Budapest, október 23. (Saját tudósítónktól.) Berlinből írják: Hágai távirat szerint a Times washingtoni jelentések alapján azt írja, hogy Lansing államtitkár kijelentette, miszerint a hadikárpótlás követelése nincsen benne Wilson békeprogramjában.

A királyi család magyar földön.

Koronatanács Budapesten.

Budapest, október 23. (Saját tudósítónktól.) Holnap Budapesten koronatanács lesz, a melyre Bécsből Budapestre érkeznek a közös miniszterek és a vezérkar főnöke is. Hír szerint a királyi pár néhány hetet tölt Magyarországon.

Budapest, október 23. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Tudósító jelenti: Öfelsége a király és királyné ma, szerdán este hosszabb tartózkodásra Gödöllőre érkeztek. A királyi pár gyermekei szintén utban vannak Gödöllőre.

Budapest, október 23. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Iroda jelenti Gödöllőről: Öfelsége a király és királyné ma este féltizenegy óra körül kíséretükkel együtt ideérkeztek.

Merénylet az ukrainai német főparancsnok ellen.

Budapest, október 23. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Stokholmi jelentés szerint Rohrbach tábornok, az Ukrajnában levő német csapatok főparancsnoka ellen merényletet követtek el. A merénylet híre szerint nem sikerült.

Angol vélemény a német válaszlól.

— A válasz csak szófecsérlés. —

Budapest, október 23. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: Mértekadó körökben a német választ nem tekintik lényeges iratnak, csak argumentáló nyilatkozatnak. A kormány és a diplomáciai körökben az a vélemény, hogy a német jegyzék nem válasz, hanem szófecsérléshez való menekülés, a melynek célja az, hogy az igazi válasz hiányát takarja. A kormány tagjai ma tanácskozást tartottak.

Egy boldogtalan házasság vége.

Wallner Pál mázoló hat évig élt együtt a feleségével. Mint a tanulók mondták, mulatozó, rossz szokásokkal terhelt ember volt, szeretett kártyázni, négy gyermekét elhanyagolta, feleségével rosszul bánt s szeretett volna tőle megszabadulni, végül otthagyta gyermekeivel együtt a lakásnál s élte vidáman életét. Közben finom tónusu levelekben fel-felszólította elhagyott feleségét, hogy jó lesz már, ha megszűnik élni, mert ha nem, majd ő segít rajta, mert az ő boldogsága utjában áll.

Mint a tegnapi törvényszéki tárgyaláson Wallner Pálné elmondta, egy napon a Vasfürdő felé ment, amikor meglátta férjét. Ki akarta kerülni, de ez rákiáltott.

— Jó reggelt nagysád, megálljon!

Az asszony odanézett s látta, hogy az ura kést huz elő kabátjából. Megrettenve kérte:

— Palikám, mindent megbocsátok, csak hagyj békében.

— Most bocsátasz meg, most, most, mondta a férj s feléje szurt. Az asszony elesett, s a férj ekkor az asszony nyakát kezdte nyiszolni, majd homlokába dőlt s elmetszette két csuklóját. Az asszony Istennek ajánlta lelkét, még pár szurást kapott oldalába, miközben a férj ordította:

— Nesze, nesze!

Végre jöttek a mentők s elvitték az asszonyt, akit hat hétig kezelt Matolay Károly dr orvos.

Gyenge Béla tanácselnök előtt folyt le tegnap ennek a szomorú ügynek a tárgyalása.

Wallner Pál tagadta, hogy ő az asszonyt megakartá ölni.

Magát akarta elpusztítani, mert őt az asszony nem szerette s kiküldötte a lakásból s ideges volt, mert bevették katonának s öngyilkos akart lenni s éppen erre készült. Nem tudja miért, feléje rohant s megszurta. Ma is csodálkozik, hogy így történt.

Wallner Pálné egy elhagyott feleség összes keservével erősítette igazát. Elmondotta a borzalmas esetet, a találkozást. — A férj azt mondta neki, hogy megtalálta boldogságát s neki pusztulni kell ezért.

A tanúk kihallgatása után Nesztor József dr királyi ügyész és Sonnenvirth Lajos dr védő tettek indítványokat.

A bíróság Sonnenvirth Lajos dr védő indítványára beszerzi a katonai rendőrséghez intézett beadványok mellől a leveleket, amelyekben Wallner Pál fenyegette feleségét, — hogy megöli s elteszi láb alól, tehát a gyilkosságra előre készült. Megvizsgálta orvosszakértővel az asszony sérüléseit s az ügyet e célból visszaadta a vizsgálóbírónak.

Az ügy valószínűleg az esküdtbíró elé kerül.

* Budapesti elhalasztották a tárgyalásokat. A hivatalos lap közli a miniszterelnök rendeletét, melyben az összes budapesti bíróságoknál a november 3-ig kitűzött tárgyalásokat hivatalból elhalasztotta. Az igazságügyminiszter e rendeletet más bíróságokra és későbbi időre kiterjeszti.

A képviselőház sorsdöntő ülése.

A Gotterhalte. Horvát ezredek lázadása Fiumében. Wekerle bejelentette lemondását. Gróf Károlyi Mihály következik.

Budapest, okt. 23. (Saját tudósítónktól.) A képviselőház délelőtt tíz órakor Szász Károly elnöklésével ülésezett. Szász Pál, a mentelmi bizottság előadója betereszti a bizottság jelentését *Fényes László ügyében*, akit tegnapi folytonos közbeszólásaiért jegyzőkönyvi megdorgálásra javasoltak ítélni. A többség így határozott.

A szászok hűségnyilatkozata.

Ezután folytatták az indemnitás vitáját. Brandsch Rudolf a szász németek nevében nyilatkozatot olvas fel, melyben hangoztatják a nemzethez való hűségüket, egyben követelik, hogy anyanyelvüket szabadon használhassák, kulturájukat szabadon fejleszthessék.

Határainkat magyar katonák védjék meg.

Utána Szilágyi Lajos beszélt. Követelte a magyar katonák azonnali hazahozatalát, határainknak szinmagyar katonákkal való megrakását, az idegen nemzetiségi katonák elvitelét, a külföldön levő magyar póttestek hazahozatalát, a magyar vezényszót, a közös intézmény eltörlését, a külön külügyi képviseletet és az önálló független magyar nemzeti állam kiépítését.

A románok a magyar nemzet tagjai kívánnak maradni.

Szilágyi után Mihályi Tivadar kijelentette: A románok a független magyar nemzet tagjai kívánnak lenni a jövőben, bár vannak sérelmek, a melyek szerinte félreértésből származnak. Hirdeti a magyarok és románok kölcsönös megértésének politikáját.

Öt perc szünet.

Szünet után

Polónyi Dezső Tisza tegnapi beszédével polemizál. A világhatalmak versenyében inkább lett volna helyünk a másik oldalon mint a német szövetségben.

Ezután az elnök az ülés folytatását délutánra halasztotta.

A délutáni ülés.

A délutáni ülést 4 órakor nyitotta meg Szász Károly elnök.

Gróf Apponyi Albert: Nem viseltetik bizalommal a kormány iránt, de a mai súlyos helyzetben az indemnitást mégis megszavazza. A munkapárt és a 48-as alkotmánypárt fuziója csak formula, pedig a mai időkben nem formulákra, hanem realitásokra van szükség. Olyan kormányra van szükség, amely az egész nemzetre támaszkodhatik. Ilyen kormány pedig csak az lesz, amely az általános választójog alapjára helyezkedik. A mostani alakulás nem segít a helyzeten, mert a 48-as alkotmánypárt olyan tagokkal akadt össze, akik a jogkiterjesztést megakadályozták. A külpolitikai helyzetről szólva, kijelenti, hogy az önálló cseh állam tény, de a cseh tót állam fantazmagória. Wilson elnökötbe jönne önmagával, ha a mi hazafias tótjainkat akarjuk ellenére a cseheknek

ajándékozni. A legsürgősebb teendők most határaink megvédése, azonnal cselekedni kell.

Óriási vihar a Gotterhalte miatt.

Ezután Balla Aladár állott szólásra. Beszédét így kezdte:

— Ez nem Magyarország háboruja, hanem Ausztria háboruja.

Meskó Zoltán (közbekiált): *Debreczenben a király bevonulásakor Szerényi és Windischgrätz jelenlétében a Gotterhaltet játszották.*

Erre a közbeszólásra olyan vihar tört ki, amilyenre még ritkán volt példa. A baloldal ilyeneket kiabál: *Disznóság! Gyalázat!*

Juhász Nagy Sándor, gróf Batthyányi Tivadar, Hock János torkuk szakadtából kiabálnak: *Pusztuljon a kormány! Ilyet csinálnak a mai időkben! Aljasság! A jobb oldal némán ül. A kavardás egyre nő, a láрма elviselhetetlen.*

Végül szóhoz jut Szász Károly elnök: *Kérem Önöket, a mai nehéz helyzetben őrizték meg higgadságukat.*

Ez a néhány elnöki szó olaj volt a tüzre, a képviselők a terem közepére tódulnak, öklök emelkednek, kiabálások hallatszanak: *Adig nem tárgyalunk, míg elégtételt nem kapunk.*

Juhász Nagy Sándor: *Hol van a miniszterelnök!?*

Hock: *Hol van az új császári lakáj? A kormány felelős ezekért! Azonnal mondjon le!*

Az elnök nem tud szóhoz jutni, végül felfüggeszti az ülést.

Az elnök megbélyegzi a debreceni tapintatlanságot.

A Gotterhalte megszűnt Magyarországon.

Hosszu szünet után Szász Károly elnök megnyitja az ülést és zugó, szünni nem akaró éljenzés és taps között a következőket jelenti ki:

— Az előbb Balla Aladár képviselő ur beszéde alatt bizonyos nyugtalanság támadt azon közbeszólás miatt, hogy a király debreceni bevonulásakor a katonazenekar a Gotterhaltet játszotta.

Felkiáltások a Károlyi párton: *Pfuj!*

Szász Károly elnök: Debrecenből érkező hivatalos jelentések szerint Ófelsege megérkezésekor a magyar himnuszot játszották. Ha mégis elkövetett az a tapintatlanság, hogy a magyar királyt a Gotterhaltével fogadták, ez oly nagyfokú figyelmetlenség, tapintatlanság, amely a magyar képviselőház elnöki székéből megbélyegezendő.

Felkiáltások: *Éljen az elnök! (Taps minden oldalon.)*

Szász Károly elnök: *Olyan idöket élünk, amikor a királyi fogadásoknál követett ezen gyakorlatnak meg kell szünnie. Ezen gyakorlat Magyarországon többé nem fog kísérteni, hanem lesz ezután olyan*

gyakorlat, mint volt legutóbb Ófelsege pozsonyi fogadásánál, amikor a király a néppel együtt énekelte a magyar nemzet himnuszát. (Éljen, taps.) Arra kérem a képviselő urakat, felemelő lélekkel vegyék tudomásul kijelentéseimet, amelyet a kormány tudtával, a kormány beleegyezésével tettem.

Szünni nem akaró éljenzés és zugó taps kísérte az elnök szavait.

A fiumei lázadás.

Ezután Balla Aladár folytatta beszédjét s a következőket mondta:

— **Ma délelőtt Fiumében a horvát ezredek fellázdak, megostromolták és behatoltak a kaszárnyákba. Ott lefegyverezték a magyar honvédeket, majd megszállták a törvényszéket s foglyul ejtették a főügyészt. A síneket felszedték, az utcákon valóságos harcok folytak. A rendőrség, a hatóságok tehetetleneknek bizonyultak, a kormánybiztos katonai segítséget kért, de eddig nem kapott.**

A bejelentés óriási, leirhatatlan izgalmat keltett, a támadt kavardásban az elnök az ülést ismét felfüggesztette.

A szünet alatt.

Mondjon le azonnal a kormány.

A szünet alatt a baloldali képviselők a kupolateremben gyülekeztek és rögtönzött értekezletet tartottak. Az értekezleten egymást érték a rövid, de nagyjelentőségű kijelentések.

Hock a kormány azonnali eltávolítását követelte.

Hindy István a baloldali pártok tömörülését hangoztatta.

Gróf Károlyi Mihály hosszabb beszédben a kormány azonnali távozását hangsúlyozta, az új kormányba feltétlenül be kell vinni a parlamenten kívüli elemeket, csak is úgy tartható fenn a rend és nyugalom.

Meskó Zoltán, Juhász Nagy Sándor szintén a kormány rögtön lemondásában látja a nyugalom első feltételének.

Gróf Andrássy Gyula kifejti, hogy régi terve a baloldali pártok egyesítése, mindnyájunknak össze kell fogni. *Óva int azonban minden erőszakosságtól. A nemzet létéről van szó! Ajánlja, hogy nem kell szétbontani a kormányt, bukása ugyanis néhány nap, esetleg néhány óra kérdése.*

Gróf Apponyi Albert kijelenti, hogy semmi erőszakra nem kapható.

Gróf Batthyányi Tivadar: Nem tartja szükségesnek a további tanácskozásokat, a királyhoz kell menni.

Szünet este 10 órakor még tart. Közben egyre komolyabb formában elterjed a híre, hogy a kormány le fog mondani.

Szünet alatt, este 8 óra után gróf Tisza István tanácskozássra vonult vissza Wekerle Sándor miniszterelnökkel. Majd Wekerle kérére magához gróf Andrássyt, gróf Apponyit és gróf Károlyi Mihályt és velük hosszasan tanácskozott.

Végre egynegyed 10 óra után az elnök megnyitja az ülést, a baloldali folyosóról

öríási éljenzés hallatszik, amint a képviselők az üléssterembe özönlének.

Wekerle miniszterelnök a kormány tagjaival megjelenik s Szász elnök jelenti, hogy a miniszterelnök kíván szólni.

Wekerle bejelenti lemondását. Károlyi kormány kinevezése iránt tett javaslatot.

Wekerle Sándor miniszterelnök szólásra emelkedik s néma csendben a következőket mondja:

— Óráról-órára súlyos események következnek be, csakis az összes nemzeti erők egyesítése képes elhárítani a fenyegető veszedelmet. Ilyen körülmények között holnap Ó felsége elé fogok járulni s ki fogom jelenteni, hogy nem tartom magam alkalmasnak az ügyek további vitelére. Azt a tanácsot fogom adni Ó felségének: olyan kormányt nevezzen ki, amely az összes nemzeti erőket egyesíti, azokat is, akik nincsenek benne a parlamentben.

A miniszterelnök ezután konstatálja, hogy elősmeri azt, hogy a választójog szélesebb kiterjesztését meg kell alkotni, ez az új kormány első feladata lesz. Legfontosabb most a béke. Amíg az új alakulás megtörténik, kötelességének tartja a békét előkészíteni és mindent megtenni. Az ország függetlensége érdekében rendkívül fontos a magyar határok megvédése és a magyar hadsereg hazahozatala, erre most biztosítékot is kell szerezni. Fontos feladat továbbá a rend és nyugalom megővése.

Éljen Károlyi, az új miniszterelnök.

A miniszterelnök beszéde végén a baloldali újságíró karzatról lekiáltották:

— Sajtószabadságot! Le a cenzurával!

A Károlyi-párt tetszéssel fogadta ezt a jelenetet, az elnök azonban kéri a parlamenti tudósítokat, hogy a nehéz időkhöz illő komolyságot tanúsítsanak.

Az elnök indítványozza, hogy a beállott fordulatra való tekintettel, a Ház ne folytassa üléseit s az elnököt bizzák meg, hogy a Ház összehívása iránt a szükséghez képest intézkedjék.

Ráth Endre, Juhász Nagy Sándor legfeljebb holnaputánra kívánják az ülések folytatását.

Gróf Bethlen István az elnök indítványát pártolja, amelyet a Ház ezután el is fogadott.

Az ülés ezzel 10 óra után véget ért.

Az ülésről a Károlyi-párt ezzel a felkiáltással távozott:

— Éljen gróf Károlyi, az új miniszterelnök!

* A legtöbb adót fizetők névjegyzéke közszemlén. Nagyvárad város igazoló választmánya a folyó évi szeptember 24-én tartott ülésében egybeállította az 1919. évre érvényes legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági névjegyzéket. E névjegyzéket az 1886. évi XXI. törvénycikk 28. § a alapján a folyó évi október hó 22-től november hó 6-ig bezárólag Pásztor Beralan tb. tanácsnok választmányi előadó hivatalos helyiségében (Városháza I. em. 3. sz.) közszemlére helyeztettem. A névjegyzéket a kitétel határideje alatt az érdekeltek megtekinthetik s ellene Nagyvárad város állandó bíráló választmányához felelőzetést nyújthatnak be. Nagyvárad 1918. évi október hó 18-án. Rimler Károly s. k. polgármester.

Eltűnt egy pénzeslevél a postán s megtalálta a rendőrség.

Nagybárd postahivatala október közepén 26.600 korona pénztári fölőslégét pénzes levélbe téve a révi mozgópostával elküldte Nagyváradra a postaigazgatóságnak. Tizenhetedikén észrevették, hogy a pénzes levél nem érkezett meg rendeltetési helyére. Valószínűnek tartották, hogy a mozgópostán sőt volt s a pénzeslevél a postacsomagok közé keveredett. A mozgóposta ellen Budapest közgazgatási vizsgálatot rendeltek el, de ez eredményre nem vezetett.

Szerencsére a nagyváradai postaigazgatóság a közigazgatási vizsgálat helyett, amely eredmény nélkül végződött volna, a rendőrségre bízta a homályos ügy kiderítését s Jánossy Gyula főkapitány szakavatott kezébe tette le ezt az esetet. Jánossy Gyula főkapitány megtalálta a szálát s Bartha Endre dr. rendőrkapitányra bízta a nyomozás kiszélesítését.

A feltételezés az volt, hogy a pénzeslevél eltűnt a postacsomagok között a raktár-

ban, ahonnan valaki ellopta. A vizsgálatot kiterjesztették tehát az összes aznap működött alkalmazottakra, akiknek lakásán váratlanul házkutatást tartottak. Mindenütt meglepték az ottlevőket, az egyik borzalmasan megdöbbent, mert 3000 koronája volt eltéve. Végül a Szaniszló-utcán egy lakásban meglepték Nagy Károly nevű postasegédit, aki zavarba jött. A detektívek felkutatottak mindent s Vass Károly és Méhes Lajos az ügy alatt egy fadobozban megtalálták a 26600 koronát 1200 korona híjával, amelyet elköltött a megtévedt ember.

A tettes a 2. számú postahivatalnál az ajánlott leveleket kezeli s bevallotta, hogy a raktárból lopta el a pénzeslevelet a csomagok közül, ahova eltévedt a levél.

A posta megbízásából Horváth Béla dr. titkár jelent meg a nyomozásnál, amely a nagyváradai rendőrség nyomozó eljárásának nagyszerű szervezését igazolta. A megtévedt fiatal postatisztet letartóztatták.

Ma népszövetségi mozi.

A kath. Népszövetség technikai akadályok miatt nem tudta vasárnap jelzett mozi-előadását megtartani, a filmek nem érkeztek meg kellő időben. Azonban táviratilag jelezték, hogy a pompás műsort csütörtökre küldik.

A műsor minden egyes száma külön érdekesség. Ma a spanyol járványra tekintettel csak egy előadás lesz, még pedig délután 6 órai kezdettel. Pénztárnyitás az esetleges torlódásokra tekintettel 5 órakor lesz.

A rendező csoportvezetőket kérjük, hogy ugyanebben az időben jelenjenek meg.

A részletes műsor a következő:

1. Afrikai képek.
- 2., 3., 4. A szerencse egerek. Vigjáték 3 felvonásban.
- 5., 6., 7. Szív és arany. Dráma 3 felvonásban.

Ez utóbbinak meséje a következő:

Franck fiatal hadnagy, aki igen becsületes jellemű, de könnyelmű fiatalember, azt reméli, hogy öreg nagybátyja halála után nagy vagyon örököse lesz és feleségül veheti Ellenét, egy eladósodott kereskedő leányt.

Franck hadnagy, akinek könnyelmű életmódjáról nagybátyjának tudomása van, minden reménye dacára sem részesül nagybátyja vagyonában, mert az öreg kitagadja őt és a fiatalember a nagybácsi halála után nem kap mást örökségül, mint egy levelet és egy rajtot.

A nagybácsi a levélben tudatja őt, hogy kitagadja ugyan, de mégis részesíti olyan örökségben, mely gazdag emberré teheti őt, ha komolyan dolgozni fog.

Távol a vad nyugaton van egy aranytartalmú folyó, amelyről csak az elhunytnak volt tudomása. Franck hadnagnak oda kell utaznia és munkával megkeresni az aranyat.

A leendő após közben felbontja leányának Franck hadnaggal kötött eljegyzését, miután a fiatalember most már nem rendelkezik a remélt vagyonnal.

Franck hadnagy nyugdíjaztatását kéri és

elutazik a nyugati aranymezőkre, ahol meg is találja az aranytartalmú folyót. Itt megismerkedik a határőr leányával, aki hű segítőtársa és pártosa mindabban a sok veszélyben, amely a fiatalembert az ismeretlen vad vidéken környékezi.

Néhány vakmerő aranyásó észreveszi ugyanis, hogy Franck aranyfolyót fedezett fel és megtámadják őt, de a leány megmenti a biztos haláltól, Franck hálából eljegyzi a leányt és meg van győződve róla, hogy elérte a nyugodt boldogságot.

Közben Ellen nagy vagyon örököse lesz s elmegy, hogy Franck régi jegyesét felkeresse. Ellen éppen akkor ér oda, mikor Franck hadnagy eljegyzését tartja a határőr leányával. Ellen belátja, hogy Franckot nem tudja visszahódítani s szomorú szívvel tér vissza Európába.

Megkezdődik a magas áruk vizsgálata

A város árvizsgáló bizottsága pénteken délután 5 órakor Lukács Ödön polgármesterhelyettes elnöklésével ülést tart, ezután fél 6 órakor az albizottság tanácskozik. Megkezdődik tehát az áruuzsora letörésének herkulesi munkája, megkísérik a lehetlent.

Az ülésen bemutatják a kereskedelmi és közlekedési miniszterek újabb rendeleteit, amelyek az áruuzsora letörését szorgalmazzák s a kirakatokban jelentkező árdragítási esetek megvizsgálását sürgetik. Azt a hallatlan rablási vágyat, amely most a kereskedelemben tobzódik, most éri az első fagy. A bizottság a vendéglői étel és italárak szabályozását végrehajtja, s Szentlélek-Mészáros Kálmán aljegyző most hasonlítja össze a vendéglők árszabását s kezdi leszállítani a magasból a 15 koronás borárakat s 7 koronás sülteteket.

Az albizottsági ülésen a legújabb árdragítási ügyeket tárgyalják, amelyeket hatóságok, testületek terjesztettek a bizottság elé

véleményre, hogy az árak helyesek-e, amelyek már megállapítottak, vagy nincsenek megállapítva vagy túl magasak. Van cipődrágítási, ruhadrágítási eset, egy 150 koronás nadrág esete, egy korpászsákból készült ing, amelyért 70 koronát fizetett a vevő, egy filzkötő 80 koronáért. Ezenkívül van a bérkocsis ipartársulatnak a kereskedelmi és iparkamara utján betérjesztett kérése, hogy a kerékgyártó, kovács és vasalási munkákra irányárakat jelöljön meg a bizottság.

Az országos központi Árvizsgáló Bizottsághoz felterjesztést intézett Lukács Ödön bizottsági elnök, hogy mit kíván a bizottság elérni működésével, melyek a közszükségleti cikkek s ezek irányító árai, hogyan alakulnak, az iparendelvények tekintetében minő ellenőrzési jogkört kíván biztosítani.

Örömmel látjuk, hogy a nagy munka kezdetét vette. Csak bátran és habozás nélkül törje le a bizottság az áruzsora nagyra-nőtt szarvait.

HIREK

* **A megyéspüspök itthon.** Gróf Széchényi Miklós püspök a debreceni királynápról még az este visszaérkezett Nagyváradra.

* **Kongregációi élet.** Az Urinők Mária kongregációja d. u. fél 4 órakor rendes ülését tartja a szokott helyen.

* **A pannonhalmi apát spanyol beteg.** Győrszentmártonból jelentik a Magyar Kurirnak: A különálló és kies fekvésű pannonhalmi főmonostort sem kerülte el a spanyol járvány. Többek között dr. Hajdu Tibor bencés főpát is az ágyat őrzi. Mivel a főpát régebben cukorbeteg, betegsége súlyosabb természetű.

* **Kitüntetett tiszték.** A király az el-lenség előtt elesett Lahota József 70 ik gy. e. bel-i őrnagyot és Cincrak Mihály 70. gy. e. bel-i főhadnagyot a III. oszt. vaskorona renddel, a hadifáradmak következtében el-halt Mudin István 101. gy. e. bel-i tart. főhadnagyot és Nikics Miklós 70. gy. e. bel-i tart. főhadnagyot pedig a III. oszt. hadiékítményes katonai érdemkeresztrel és a kardokkal tüntette ki.

* **A Szabadegyetem tegnapi estéje.** Acs Gusztáv máv. fűtőházi főnök tartott előszőr közérdekű előadást az elektromos áram hatásáról az emberi szervezetre. — Érdekes, pontos adatokkal világított rá azon tényezőkre, melyektől az ugyanazon erősségű áram hatása függ az emberi szervezetre. Érdekes például, hogy az emberi testfelület nedvessége fokozza a veszedelmet. Előadta azon modern óvintézkedéseket, melyekkel az áram balesetek lehetőségeit alá lehet szállítani. — Végül beszélt azon intézkedésekről, melyeket baleset alkalmával az orvos megérkezése előtt fogatosítanunk kell. Nem kevésbé tanulságos volt Oláh Béla dr. ker. és iparkamarai titkár felolvasása a jövőbeni magyar külkereskedelmi feladatairól, melynek most Auszriától való gazdasági elválásunk egészen új lehetőségeket nyújt. A külkereskedelmi propaganda eszközei: a konzuli intézmény, a kereskedelmi szaktudósítás, a kereskedelmi múzeum, a külföldi piacokon rendezett kiállítások, szakfolyóiratok. Hazánk a béke felvirradtával iparcikkének keleten, a Balkán félszigeten és kisázsiai piacokon fog keresni elhelyezést, melyet a háboru alatt erőlyesen üzött német propaganda fog megnehezíteni. Érdekes példákkal illusztrálta, mennyi kudarcot szenvedett a mi kereskedelmi érde-
künk ügynökeink tájékozatlansága miatt, fő-

képp a keleti népek különös nemzeti saját-ságaik, konzervatív gondolkodásuk ignorá-lása következtében. Különösen a moszlim vallású lakossággal, illetőleg fogyasztókkal való érintkezés kíván nagy elővigyázatot és körültekintést. Mily ellentétben van például a mi ügynökeink arszlankodása a német ügynökök okosságával szemben, akik nemcsak óvakodtak még csak kérdezősködni is a csalá-d rőtagjainak hogyléte felől, de ha nővel, török nővel találkoztak az utcán, hátat fordítottak neki, ahogy azt a török illem köve-teli. Végül a közlekedési és vámpolitikának feladatairól mondott megszívlelni való elve-
ket. Dunánk, e természeti kincsünk, amellyel közvetlen kapcsolatba kell hoznunk vasutainkat, közutainkat és belvázi hajózássunkat, a tranzító kereskedelem jövedelemhajtó üzésére jelöl ki bennünket. A megjelent szép közön-ség nagy érdeklődéssel halgatta a tartalmas és aktualis fejtegetéseket, amelyeken végig-lüktetett jövő gazdasági nagyráhatottságunk sok reménysége.

* **Felmentésekben nem adnak felvi-lágosítást a miniszteriumokban.** Nagyvá-rad város főispánja 1436—1918. sz. leirata értelmében tudatom az érdekeltekkel, hogy a belügyminiszter ur 14166—kf. sz. rendelete szerint a spanyol járványra tekintettel a mi-niszteriumok, különösen a tömegesen felmen-tési ügyekben érdeklődőknek, egyelőre októ-ber 31-ig felvilágosítást nem adnak. Nagyvá-rad, 1918. október 21. Eleméry Ferenc ka-tonaügyi tanácsnok.

* **A Népszövetségi Hanga Szövet-kezet** részjegyzőt újból felhívja a szövetke-zet igazgatósága, hogy a részjegyeik után járó hátralékos összeget mielőbb fizessék be, hogy részükre a bevásárlási igazolvány kiállítható legyen. A befizetések naponként délután 5—6 óra között elfogadtatnak.

* **Katonaorvos is kezelhet polgári beteget.** Mint a M. K. értesül, a hadügymi-niszter rendeletet adott ki, melynek értelmé-ben a járványra való tekintettel katonai or-vosok is kezelhetnek polgári betegeket.

* **Id. Zigre Miklós temetése.** Nagy részvét mellett ment végbe tegnap délután id. Zigre Miklós temetése. A halottasháznál igen sokan jelentek meg az elhunyt tiszte-lői, kartársai és rokonai közzül. Diszes me-nyezetes ravatalon masszív ércokorsóban nyugodott az öreg ur, körötte ezüst kande-láberek és pálmák voltak elhelyezve. A te-metési szertartást Csorogár Romulus püs-pöki helynök, továbbá Popovics Vazul, dr. Turbulie György és dr. Magier Iekészek vé-geztek. A beszentelés után a koszorúkkal borított ércokorsót a négyes fogatu im-pozáns fekete barokstíllü üveges halottas kocsira helyezték és elől a nagyszámu koszorukat vivő virágkocsival, a diszes gyász-menet a gör. kel. székesegyházba vonult, a hol ünnepélyes gyászisteni tiszteletet tartot-tak az elhunyt felett, melynek végzetével az impozáns gyászmenet a Rulikovszky tem-tőbe vonult, a hol a családi sírhelyen végső nyugalomra helyezték az elhunytat.

A temetésen jelen voltak az ügyvédi ka-mara tagjai, Németh István kir. tanácsos, dr. Gerlán Gábor, Poynár Miklós, Poynár Sán-dor, Popescu Vazul, Ponorán Lukács, Mihelyi Adolf, dr. Mihelyi Lajos, dr. Kiss Döme, dr. Papp Coriolán, Pántya Péter, Sztankovits János, Sztán Flórián, Fekete Ferenc, dr. Máthé György, Tóth Imre, dr. Lázár Aurél, dr. Sztachó Széver, dr. Kocsán János, Maross Gábor, Lakatos Antal, Szacsavay Akos, dr. Pác Sándor, Baróthy Pál, dr. Tóth Ferenc, dr. Thury Kálmán, Gerlán János, Papp György, Leit-ner Lajos, dr. Perczel Adolf, dr. Erdélyi, Kep-ess, dr. Popovits Miklós, a Diamandi csalá-d, Gentz János stb. — A diszes temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyvárad-i temetkezési vállalata nagy figyelemmel és pon-tossággal rendezte.

Magánvizsgák az orth. izr. polgári iskolában. Felhivom mindazokat, akik a f. évi december havának végén a nagyvárad-i orth. izr. polgári fiú és leányiskolákban óhajtanak magánvizsgálatot tenni, hogy a Biharvármegye kir. tanfelügyelőségéhez cím-zett, kellően felszerelt s megfelelő bélyeggel ellátott folyamodásaikat alulírott igazgatóhoz f. évi november hó 4-ig multhatatlanul nyujt-sák be. A folyamodáshoz mellékiendők: is-kolai, születési s erkölcsi bizonyítványok. A vizsgálatra vonatkozó ügyekben fölvilágosi-tást hivatalos órák alatt (10—11 ig) kész-séggel ad Biró Márk igazgató.

Magánvizsgálatok a polgári leányis-kolában. Azon magántanulók, kik a kará-csonyi időszakban az újvárosi közs. polgári leányiskolában óhajtanak magánvizsgát tenni 1 koronás bélyeggel ellátott, kir. tanfelügye-lőséghez címzett kérvényüket november 1-ig adják be az iskola igazgatóságához. Kérvény mellékiletei: 1. Iskolai bizonyítvány, 2. Szü-letési anyakönyvi kivonat, 3. Hatósági bizo-nyítvány a vizsgázó tartózkodási helyéről. Nagyvárad, 1918. okt. 22. özv. Beleznay An-talné igazgató.

* **Halálozás.** Egyesí Antal 82 éves ko-rában a közkorházban meghalt. Temetése délután 4 órakor lesz.

* **Adomány a kath. Növédő-egyesü-letnek.** Mertz János 30 koronát, törvény-széki szakértői díját, a kath. Növédő egye-sületnek ajándékozta. Ezéton fejezi ki hálás köszönetét az adományért az elnökség.

* **A nyilvános könyvtár** illelteit a könyvtár-bizottság a következőkben állapította meg: Óvadék 20 korona, amelyet kivétel nélkül mindenki tartozik befizetni, aki köny-veket vesz kölcsön; olvasási illeték évi 12 korona, mely két félévi részletekben fizetendő. A kölcsönnevelés határideje 7 nap s az intésdij hntenkint emelkedően: — 40, —'80, 1 40 és 2 korona. A könyvtár olvasó-termei korábbi intézkedésig zárva lesznek.

* **Halálozás.** Károlnyi Darabanth Béla nyug. tisztartó élte 78 ik évében tegnap el-hunyt. Temetése ma délután fél 3 órakor megy végbe a Kórház utca 7. számú ház-tól.

Színház.

A színház műsora:

Csütörtök: Hejehuja báró (A bérlet)
Péntek: Hejehuja báró. (B bérlet)
Szombat délután: A peleskei nótárius.
Szombat este: Hejehuja báró (C bérlet.)
Vasárnap délután: A Névtelen asszony.
Vasárnap este: Hejehuja báró.

Hejehuja báróhoz zárandokolnak a nézők ezrei, s elfelejtve néhány órára a há-borus kinokat, finom, kedves muzsika és kedvderítő libretto mellett pihenik ki a nap gondjait és fáradalmait. Ma már bérletben megy a Hejehuja báró, amelynek előadásait szombat délután a híres és mulattató klasz-szikus magyar előadás, *A peleskei nótárius*, Gvodányi nagyszerű színműve szakítja félbe. A darabot ifju és felnött nagy lelki gyönyö-rüsséggel nézheti meg, az előadás méltó lesz a darabhoz. Vasárnap délután pedig a *Név-telen asszony* izgalmas drámáját kiváló és gondos előadásban nézheti meg a közönség.

Legközelebbi ujdonság a Nemzet Színház híres darabja, *II. József császár* a Szigligeti Színházban. Szomorony Dezső kor-hű és lázas cselekményű szindarabja már készen áll előadásra s a nagy Habsburg tra-gédiájának aktualitását mindenki világosan láthatja abból az előadásból, a mely a jövő hét közepén megy végbe s amelyben a tár-sulat minden drámai tehetségének nagy része lesz.

URÁNIA mozgó- színház	MA A vén-kisasszony titka. Este 7 órai kezdettel.
--------------------------------------	--

Igazságszolgáltatás.

Aki jót gondolt a tolvaj oroszokról. Schön Salamon férfinabó felesége sevrőbőröket és róka, görénybőröket vásárolt két intelligens, elegáns öltözötű orosz fogolytól, akik a bört a Horváth-féle cipőgyárból lopták. Orgazdaság miatt került Schönné Gyenge Béla tanácsa elé, ahol elmondta, hogy a bört 500 koronáért vette Reiszman Adolfal, sógorával együtt, aki szakértőként szerepelt s azután eladta a bőröket Klein Rezső bőrkereskedőnek 1038 koronáért. A nyereséget megfizették. Nem tudta, hogy ezek az oroszok betörők s a bört lopták.

Tanukat hallgattak ki s ezek vallomása alapján a bíróság Schönnét 2 havi fogházra ítélte. Fellebbezett.*

Szerkesztői üzenetek.

Zs. K. A gondolat, hogy repülőátadás esetén a harangokat is féltre kell venni, helyes, de remélhetőleg nem fog aktuálissá válni a megvalósítása. Ugy látszik, egész komolyan bizhatunk benne, hogy nem repülőgépek, hanem békegalambok fognak nemsokára fölöttünk röpködni.

S. Gizi. Sajnos, most nincs terünk versek közlésére.

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR.	Felelős szerkesztő: Dr. PAPP NÁROD.
--	---

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r.-t.

Nagyvárad város gazdasági ügyosztályától.

14959—1918. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsának 14958—1918. sz. határozata alapján a nagyvárad állami felső leányiskola és leánygimnázium berendezéséhez szükséges butorok és felszerelési tárgyak szállítására folyó évi október hó 30. napján délelőtt 10 órakor a városháza bizottsági termében árlejtést fognak tartani.

A szükséges butorok és felszerelési tárgyak szállítására vonatkozó határidőt ajánlattevők, ajánlatukban maguk kötelesek megjelölni. Kötelesek ajánlattevők ajánlatukhoz bánatpénzzel az ajánlati összeg 5 százalékát akár készpénzben, akár óvadékképes értékpapirban a városi pénztárban elhelyezni s az erről szóló letéti nyugtát ajánlatukhoz csatolni. A munkálatok kivételét illetőleg a város által megállapított általános és részletes vállalati feltételek a kötelezők.

Az árlejtés eredménye felett a város tanácsa teljesen szabadon határoz. Ajánlattevőt tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatuk felett végleges döntés történik, ellenben Nagyvárad városát csak az árlejtés eredménye felett hozandó határozatának jogerőre emelkedésével. A fenti munkálatokra vonatkozó részletes feltételek a városi mérnöki hivatalban tekinthetők meg, ahol is a szükséges felvilágosítások a hivatalos órák alatt megtudhatók, ugyszintén az árakkal ki nem töltött ajánlati lapok megszereshetők.

Nagyvárad, 1918. okt. 23.

Komlóssy József, s. k.
gazd. tanácsnok.

Hirdetmény!

Közhirre teszem, hogy folyó évi szeptember hó 10-én bitangóságban talált 1 drb. szürke szőrű tehén, miután a mai napig igazolt tulajdonosa nem jelentkezett, *folyó hó 26-án délelőtt 11 órakor nyilvános árverésen a Rendőrség udvarán el fog adatni.*
Nagyvárad, 1918. október 22.

Dr. Szentmiklósy
rb. bíró.

Fésűk

tartós, finom anyagból.

Bontó-, sűrű-, still-fésűk, hajtúk, hajcsattok, oldal- és kontyfésűk, kefék, bőrárúk, pipere és toilete szükségletek legjobb beszerzési helye

Fésű- és diszműáruház
Saspassage 42.

Nebelthau A. utóda Szabó J.
javítások eszközöltekn.

„Halottak napjára“

Finom kiállítású

KOSZORUIM

elkészíttek, s ajánlom a nagyérdemű közönség szives figyelmébe s kérem megrendelésüket.

Szolid árak, finom kiszolgálás.

Fehér Etelka
modern virágcsarnoka
Rákóczi ut., Stepper-
cukrárszdával szembe.
Telefon: 16-85 sz.

Árverési hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy 1918. október 28-án délután 2 órakor. Érmihályfalván az Egyesült Érmihályfalvai Takarékpénztárnak a vasuti állomás szomszédságában levő raktárban, Schick Adolf budapesti borkereskedő által át nem vett, ki nem fizetett, körülbelül 485 hl. és 80 liter, átlagban mintegy 9 % Mallingand fokos egészséges, tisztán lefejtett fehér-bor, használt, de jó állapotban levő fölgyfa-transpo t hordókkal együtt, a nevezett Schick Adolf költésére és veszélyére, egy tételben, hektoliterenkint 960 K kikiáltási ár mellett, de azon aul is bármily áron, az árveréskor meglevő állapotban és minőségben, azonnali átvetel és készpénzfizetés ellenében a legtöbbet ígérőnek el fog adatni nyilvános árverésen.

A bort az eladó elszállíttatja saját költségén az érmihályfalvai vasuti állomásra, az árveréstől, illetőleg a vasuti forgalmi zárlat megszűnésétől 24 óra alatt.

Vevő a bort az árverés befejezése után azonnal átvenni és kifizetni tartozik, az általa viselendő vételi illetékekkel együtt.

Aki árverésni akar, 50000 korona bánatpénzt tegyen le. Ha a vevő a vételárat azonnal ki nem fizeti, bánatpénzét elveszti s az árverés újból megtartatik.

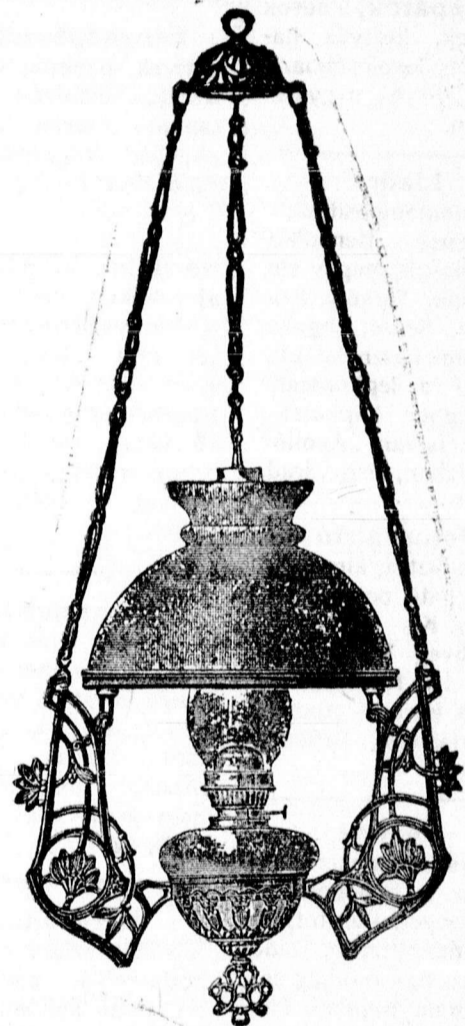
Székelyhid, 1918. október 21.

Dr. Stettner János
kir. közjegyző.

APOLLÓ mozgó- színház	MA A vén-kisasszony titka. Este 9 órai kezdettel.
--------------------------------------	--

VIGADÓ mozgó- színház	MA A vén-kisasszony titka. Este 7 órai kezdettel.
--------------------------------------	--

HETI ÁRJEGYZÉK:

- Teáskészlet színes tálcával 40—
- Kávéskészlet 40—
- Feketekávé készlet színes tálcával 40—
- Mosdókészlet finom majolika sz. felsz. 80—
- Főző lábask tűzálló 6—
- Főző fazék tűzálló 5, 6, 7, 8, 9, 10—
- Befőtteskészlet finom aranyozással felsz. 40—
- Függőlámpa csigás felszerelve 60—
- Falítűkör színes aranyozással 40—
- Ebédőkészlet sz. aranyozással 6 szem. 300—
- Ebédőkészlet színes finom minátval 190
részes, t-áskészlettel együtt 500—

Diszműáruk, majolika disztárgyak, valódi cobald diszműáruk, terrakotta figurák, chinaezüst és alpacca ezüst áruk
legnagyobb választékban.

Képkerekezés, ablaküvegezés.
Eladás nagyban és kicsinyben.

Árak viszonteladókknak is érvényesek.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa és diszmű-
áru nagy gyári raktára Nagyvárad,
Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13.
Telefon 3-72. Telefon 3-72.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Zongora eladó
Stuch fligel alig használt
Kelics zongorahangoló,
Tisza Kálmán-tér 7.

Villamos berendezést legolcsóbban vállal Hagymási. Telefon 1404 és 532.

Ujságkihordónőt keres a Tiszántúl kiadóhivatala azonnali belépésre.

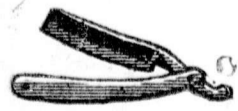
Női, leány és gyermekkabátok, blousok kötények, keztyűk, harisnyák legolcsóbban: Czillér Imre nagyáruházában.

Likőr és rumkomposztók, Chartreuse, Benediktiner, Allasch, Meggy stb. essenciák. Törköly, Szilvórium, Seprő, Cognackivonatok használati utasítással a legfinomabb minőségben kaphatók: Farkas István „Apolló” drogeriában, Nagyvárad.

Poloskairtó
Moksin biztos, kipróbált, megbízható poloskák irására. Kis üveg 4 K, középüveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Pemete és hársamézucorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatású. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykeresztgyógyszertárában, a városháza mellett.

Tavaszi szeplők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mitesszerek ellen biztos az IPO-krém. Ára 5 kor. és szappan Vióra átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Egy borotva valódi solingeni ezüstacél 12 kor.

Egy nagy tartós szobaseprű erős fanyéllal 7-50 K. Piaci táskák 7 K-tól feljebb minden árban kaphatók.

Ruhafesték feltétlen jó minőség csomagja 50 fillér, kipróbált finomabb minőség 70 fillér.
Viszonteladónak 100 csomag vételnél 60 százalékos engedmény. Kapható a „BÉKA”-boltban, Zöldfa-utcán.

Olcsó és szép sűrűkeresztek cementalapú, domborura préselt betűkkel kaphatók Maár Lajos lakatosnál, Teleky-utca 45.

Spanyolnátha járványoknál betegsorbákban *fenyő (borovicska) szobaillat* kitűnő dezinficiáló permező szer kapható Farkas István Apolló drogeriájában.

Fényképészeti emezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Ne dobja ki pénzét új ruhákért, mert a kiűnően bevált ruhafestékekkel régi ruhadarabjait kicső pénzért házilag átfestheti. Egy levél ára 70 fillér. Németh Pál Aranykeresztgyógyszertárában, a városháza mellett.

Tyukszemirtő három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7-B. sz.

Keresünk azonnali belépésre egy irodaszolgát, egy éjjeli őrt, kettő kenőmunkást és éjjeli munkára lakatos. Moskovits Mór.

Bérbeadó Kossuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László téren) korcsma, vendéglő és bodegának kiválóan alkalmas üzlethelyiség hosszabb időre. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r. t. nagyváradai cégnél nyerhető.

Mocsáry Sándor

törv. bej. cég.

Villany-, gáz- és vízvezetékszerelő, bronzműves, bádogos, lakatos, műszerész és galvanizáló. Irógép, kérekpár, grammofonjavító és nikkelező.

Iroda és raktár:
Zöldfa-utca 8. Telefon 1404.

Ipartelep:
Szent János-u. 22. Telefon 532

Felső Kereskedelmi és Polgári iskolából kimaradt tanulókat magánvizsgára előkészít felelőséggel

a Középiskolai Előkészítő Donát-tanfolyam

Beöthy Ödön-utca 30. sz. Telefon 1000.

Új kereskedelmi tanfolyam

hölgyek részére (gyors- és gépírás, számtan, könyvvitel, helyes és szépiírás) **szepet** ber 15-től kezdve a DONÁT-féle tanfolyamban Beöthy Ödön-utca 30. Telefon 1000. Telefon 1000.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD, Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálló épületében

interurbán telefon: 11-53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűző szállítója.

Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrövidebb idő alatt elkészítetnek.

HIRDETMÉNY!

Tudomására hozom Nagyvárad város és Biharmegye közönségének, hogy a Városi Kávéházamat eladtam és a visszamaradt

kávéházi italokat nagybani áron bocsájtom a t. fogyasztóközönség rendelkezésére azon megjegyzéssel, hogy a borokból **10 üvegnél kevesebb nem kapható.** Helybeli megrendelőimnek üvegenként 10 fillér küldöncdíj ellenében kivánságára már házhoz is szállítom.

Kérem azonnali szíves megrendelésüket, mert nagyon sajnálnám, ha a későbbi jelentkezőket már nem volna módomban kiszolgálni.

HERCZ IMRE

Rákóczi-ut 12. (Apolló-palota.)

Telefon 4-38.

Telefon 4-38.

RÉSZLETES ÁRJEGYZÉK:

FEHÉR BOROK: Palugyai Leányka 12-50, Palugyai Rizling 12-50, Palugyai Chateau 12-50, Domány Rizling 12-50, Domány Magyarádi 12-50, Domány Zöldszilvany 12-50, Hg. Windisch-Graetz 12-50. Beretvás: Ezerjő 13-50, Beretvás Zamat 13-50 kor.

TOKAJI BOROK: Aszu 0-5 l. 25, Szamorodni 0-5 l. 12-50, Szamorodni 0-2-5-7 K.

VÖRÖS BOROK: Bordeaux Beretvás 0-7 l. 13-50, Chateau Windischgraetz 0-7 l. 13-50, Chateau Palugyai 0-7 l. 13-50, Egri Vörös Tokaji Bortermelő rt. 0-7 l. 13-50 kor.

KÜLFÖLDI BOROK: Malaga 0-7 l. 38-00, Sherry 0-7 l. 38 kor.

PEZSGŐK: Törley, Dietzl, Palugyai, Transilvan, Goldeck, üvegenként 36 kor.

LIKÖRÖK: Triple Sec, Sherry Brandi, Cordiol Medok, Curasso, Allasch, Különféle francia likörök, Gyomorerősítők, literenként 58 korona.

Az árak üvegcserevel, vagy üvegenként 2 korona betéttel értendők.

Kicsinybeni eladásra, főlerakatom **JANOVICS IGNÁCZ** bodega üzletében Rákóczi-ut városi kávéházzal szemben, a fent jelzett árak mellett beszerezhetők.

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN

Támogassuk ezen új vállalatot!!!

NAGYVÁRAD VÁROS VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos **főzőedények, Wolfram** és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítanak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. **Csillárok**, 1/2 wattos ivlámpapótlók 2000 gyertyafényig. **Villamos motorok** nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514.

Főszerelő telefonja 55.